

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ „ПРЕВЕНТИВНА СТОМАТОЛОГИЈА - СКРИПТА”
ОД ДОЦЕНТ Д-Р САЊА НАШКОВА,
ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр. 2002-90/64 од 241. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при УГД – Штип, одржана на 2.6.2020 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- **проф. д-р Снежана Иљовска**, редовен професор во пензија, stomatолошки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј” - Скопје, специјалист по детска и превентивна стоматологија;
- **проф. д-р Цена Димова**, редовен професор на Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев” - Штип, специјалист по орална хирургија

за изготвување на извештај, рецензија за скрипта на приложениот ракопис „ПРЕВЕНТИВНА СТОМАТОЛОГИЈА - СКРИПТА” од доц. д-р Сања Нашкова, наменет за студентите на интегрирани студии од прв и втор циклус студии на студиската програма Дентална медицина, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Ракописот со наслов „Превентивна стоматологија - скрипта” е предвиден како наставно помагало по предметот Превентивна стоматологија, задолжителен предмет на студиската програма Дентална медицина, со 2+1+1 неделен фонд на часови, 3 кредити и се слуша во петти семестар, односно трета година. Предложениот ракопис целосно содејствува со наставната програма и теоретските наставни содржини кои се акредитирани за предметот Превентивна стоматологија.

Податоци за обемот на ракописот: Предлог ракописот „Превентивна стоматологија - скрипта” е на 108 страници, категоризиран во дванаесет поглавја, со 36 нумерирани фотографии за подобро и поедноставно прифаќање на наставните содржини. Приложениот ракопис, во целост одговара според обемот на наставната програма и ги задоволува критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Потребата од создавање на вакво учебно помагало – скрипта е во релација со недостигот на соодветен наставен материјал, конкретно за студентите на студиската програма Дентална медицина. Паралелно со неа беше оформен и практикум, кој студентите ќе може да го користат за добивање на први и базични искуства од оваа област.

Краток опис на содржината: Ракописот е напишан на лесен и разбирлив јазик. Целокупната материја генерално е распределена во дванаесет поглавја.

Во првото поглавје, Превентивна стоматологија - вовед, авторката дава краток осврт на историскиот развој на стоматологијата и превентивната стоматологија, како и значењето на превентивните мерки во спречување на оралните заболувања.

Второто поглавје се однесува на Социјално значење на оралните заболувања и во него авторката се задржува на социјално-медицинското значење на кариесот, како и на социјално-медицинското значење на механичките повреди во устата и забите, ортодонтските неправилности, развојните неправилности на забите и нивното здравствено, социјално и економско значење.

Следното трето поглавје Современи сфаќања за етиопатогенезата на забниот кариес ги елаборира локалните предиспонирачки фактори за настанок на кариес и заболувања на пародонциумот, со осврт на влијанието на плунката и нејзините компоненти во појавата на денталниот кариес.

Во поглавјето Дентален плак. Механичка и хемиска контрола на денталниот плак авторката се задржува на денталниот плак, механизмот на негово создавање, микробиолошкиот состав, метаболитичките процеси во денталниот плак, како и значењето на механичката и хемиска контрола на денталниот плак.

Понатаму во ракописот се надоврзува Флуорна профилакса на кариесот, при што е опишан историјатот на примена на флуоридите, нивните хемиски и биолошки својства, распространетост и биокинетика, нивната токсичност. но и значењето на флуоридите како едни од најмоќните средства во превенција на денталниот кариес, со посебен осврт кон методите на примена на флуоридите.

Следното поглавје со наслов Залевање на фисури и јамички. Кариес активност ја опфаќа една од најчестите и најефикасните современи профилактички мерки, насочена кон заштита на јамичките и фисурите на оклузалните површини на забите од влијанието на кариогените фактори. Авторката дава и краток осврт на дијагностиката на ризик за појава на кариес со дефинирање на следните параметри (тестови) за дијагностика на ризикот за појава на кариес.

Во поглавјата кои понатаму следуваат: Индекси на орална хигиена, Кариоген потенцијал на храната и Превенција за настанок на пародонтопатија авторката ги опишува индексите за регистрација на денталниот кариес и промените на меките делови во усната празнина, исхраната и нејзиното влијание врз забите во развојот и забите во функција, како и улогата на општи и локални фактори на ризик за појава на пародонталната болест, како и дијагностичките тестови како највообичаени клинички мерења на активноста на пародонталните заболувања.

Следните две поглавја: Интерцептивна стоматологија-превенција за настанок на забновлични аномалии и Програмска превентивна стоматолошка заштита. Училишна забна нега се запознавање со ортодонтските неправилности, како едни од најраспространетите орални заболувања кај човекот, како и важноста на примена на превентивни и интерцептивни мерки за нивна корекција. Програмска превентивна стоматолошка заштита. Училишна забна нега ги опфаќаат различните програми, од мали, локални програми во решавањето на еден специфичен проблем, до национални или интернационални програми за обезбедување на оралното здравје, како и училишната забна нега како систематска, планска здравствена работа која има за цел да ги спречи и навремено да ги леци сите заболувања на устата и забите кај училишните деца.

Во дванаесеттото поглавје авторката обработува Промоција на оралното здравје и се опишуваат основните детерминанти на здравјето, како и значењето на здравствената едукација во промоција на оралното здравје, со опфаќање на здравствената едукација кај трудници, мали и предучилишни деца, возрасни и здравствена едукација во училиштата.

Присуството на голем број на слики, како и едноставниот стил на презентација на специфичната стручна материја, на авторката, овозможуваат на лесен, разбирлив и концизен начин да се совладаат и научат базичните теоретски елементи по предметот Превентивна стоматологија.

ЗАКЛУЧОК

Предложениот ракопис за скрипта „Превентивна стоматологија - скрипта” на систематичен, едноставен и пристапен начин ги елаборира теоретските наставни единици кои на студентите на Дентална медицина ќе им овозможат лесно, концизно и едноставно совладување на теоретските содржини по предметот Превентивна стоматологија. Содржините кои се опфатени во него ќе дадат голем придонес во текот на едукацијата и ќе обезбедат студентите на Дентална медицина да се здобијат со базични елементарни познавања за превентивната стоматологија, која е и основа на нивните студии.

Согласно со нашиот презентираниот извештај, со задоволство му препорачуваме на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип да го прифати позитивно рецензираниот ракопис со наслов „Превентивна стоматологија - скрипта” од доцент д-р Сања Нашкова, како учебно помагало – скрипта.

Рецензенти

Проф. д-р Снежана Иљовска, с.р.

Проф. д-р Цена Димов, с.р.